

ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються фактори впливу ігрової діяльності на розвиток особистості дітей дошкільного віку. Окреслено переваги ігрової діяльності, зокрема коли дитина стає організатором ігор, вступає у активну взаємодію, то у майбутньому потенціал накопиченого досвіду дозволить дитині реалізуватися у навчальній діяльності.

Ключові слова: здобувач дошкільної освіти, гра, ігрова діяльність.

The article examines the factors of the influence of game activities on the personality development of preschool children. The advantages of game activities are outlined, in particular, when the child becomes an organizer of games, enters into active interaction, then in the future the potential of the accumulated experience will allow the child to be realized in educational activities.

Key words: preschooler, game, game activity.

Теорія ігрової діяльності на сучасному етапі розвитку включає в себе погляди різних вчених, «які розробили культурно-історичний підхід до походження гри, розуміння її соціальної сутності та психологічного механізму системно-діяльнісного підходу» [3, с. 13]. Вітчизняний вчений і педагог В.Зенківський утверджував неоцінний досвід ігрової діяльності в дитини. Особлива увага дослідника була спрямована на формування соціального досвіду, етичних, моральних ставлень малюків. Кожному вихователю зрозуміло, що «гра як діяльність акумулює власну активність дитини, активізує психічні процеси, інтелектуалізує всі види діяльності дитини» [3].

Однак, вчені констатують зниження у дітей бажання гратись. У зону ризику входять рольові ігри, хоча на думку фахівців, даний вид ігор суттєво впливає на соціалізацію дитини. «Як відомо, сюжетно-рольова гра є провідною діяльністю в житті дитини 4го-5го років життя. Досягаючи найвищого розвитку саме у цей період, гра нерозривно пов'язана із становленням форм спілкування малюків з дорослими та однолітками» [2, с. 4]. Л.Франчук резюмує у своїй статті: «в останні роки науковці та практики звертають увагу на те, що з життя дітей дошкільного віку зникає ігрова діяльність. Тематика та кількість ігор зменшилися, зміст збіднів, скоротилася їхня тривалість. Виникла суперечність між теоретичним значенням гри для розвитку дитини та практичною реалізацією, заміщення ігрової діяльності методиками раннього розвитку, занурення в масив додаткових занять з підготовки до навчання в школі» [4]. На нашу думку, сучасна ситуація значно гальмує можливість комунікувати з однолітками, зокрема це стосується Херсонського регіону, де практично відсутні заняття в синхронному форматі.

Окреслимо для загального розуміння два основних поняття «гра», «ігрова діяльність».

Як стверджує М.Замелюк, «гра може виконувати кілька важливих функцій як засіб мінімізації (наслідки своїх дій та навчання); можливість спробувати комбінації своєї поведінки; ризикувати, не боятись невдач; досліджувати й експериментувати; можливість для творчих результатів; зона проксимального розвитку» [1]. Можна уявити яке значення має гра для розвитку дитини. Спробуємо скомпонувати аспекти впливу гри на становлення особистості дитини дошкільного віку (Рис.1)

Рисунок 1. Фактори впливу гри на розвиток особистості дітей дошкільного віку

Слід додати ще один важливий фактор впливу – творчість. Ми погоджуємось з Т.Пироженко, що «під час ігрової діяльності у дитини активізуються потенційні сили та реальні можливості творчих перевтілень, оскільки гра має творчий характер і розвивається за внутрішніми законами особистісного характеру особистості (логікою сюжету, диктатом ігрових правил). Результатом є почуття задоволеності від програвання сюжету» [2].

Аналіз літератури за темою дослідження дозволяє визначити ігрову діяльність як « динамічну систему взаємодії дитини з навколишнім світом, у процесі якої відбувається його пізнання, засвоєння культурно-історичного досвіду і формування дитячої особистості» [3]. Як відомо ігрова діяльність є керованою. Роль дорослого в різних іграх носить провідний характер, десь вимагає повного втручання, десь тільки опосередкованої участі, десь спостереження. Вихователі спеціально створюють відповідне середовище задля самореалізації кожної дитини в ігровій діяльності. Педагог слідкує за вибором темі, створення сюжету, процесу драматизації для сюжетно-рольових ігор. Як стверджує Н.Кудикіна, «сучасна методика керівництва ігровою діяльністю має системну організацію бінарного характеру. Один її блок репрезентує діяльність дітей, інший – діяльність педагога» [3, с. 23]. Також слід зауважити, вихователі мають звертати увагу на індивідуальні особливості дітей, створювати відповідний емоційний фон для мотивування на ігрову діяльність. Педагог

повинен «забезпечити право кожній дитині самостійно приймати рішення і брати на себе відповідальність за них, що є головним показником інтелектуального та психічного розвитку» [4].

Безумовно, на сьогодні виникає низка проблем, які заважають повною мірою організувати ігрову діяльність, однак, як показав досвід спілкування з малюками, вони із задоволенням включаються в ігри, які їм зрозумілі, цікаві й майже викликають складнощі в конкретній ігровій діяльності. Від професіоналізму вихователя по організації ігрової діяльності залежить активність малюків в грі і таким чином якісного розвитку особистості кожної дитини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Замелюк М. І. (2021). Від гри до творчого розвитку дитини. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 2(3), С.31-38. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.2.5>
2. Ігрова діяльність дошкільника : молодший дошкільний вік / Піроженко Т.О. та ін. Київ : Генеза, 2016. 88 с. (Серія «Настільна книжка вихователя»).
3. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти. Навчально-методичний посібник/ За ред. Г.С.Тарасенко. – К.:Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.
4. Франчук Л.М. Сучасні концепції управління ігровою діяльністю дітей четвертого року життя. «Молодий вчений». № 9 (73), 2019 р. С. 109-113

Науковий керівник доктор педагогічних наук, професор Андрієвський Б.М.